- рівень простроченої дебіторської заборгованості – показує частку боргів, термін погашення яких минув;
- питома вага безнадійної заборгованості – показує частку боргів, які не підлягають стягненню.

Зниження середнього періоду погашення заборгованості та рівня прострочених платежів свідчить про ефективне управління дебіторами. Зростання питомої ваги безнадійної заборгованості сигналізує про необхідність посилення контролю за покупцями та використання механізмів страхування або факторингу.

Отже, оцінка ефективності управління дебіторською заборгованістю є важливим інструментом фінансового менеджменту, що дозволяє забезпечити стабільність грошових потоків та мінімізувати ризики неплатежів. Регулярний аналіз відповідних показників і впровадження оптимізаційних заходів сприяє зміцненню фінансової дисципліни підприємства та підвищенню його конкурентоспроможності.

На основі оцінки ефективності можна розробити заходи для оптимізації управління дебіторською заборгованістю:

- впровадження жорсткішої кредитної політики, зокрема встановлення кредитних лімітів для контрагентів;
- використання сучасних програмних засобів для автоматизації моніторингу заборгованості;
- запровадження системи знижок за дострокову оплату та штрафних санкцій за прострочення платежів;
- використання факторингу та страхування дебіторської заборгованості для зниження ризиків.

Таким чином, контроль розрахунків з покупцями є важливим фактором фінансової стабільності підприємства. Використання ефективних методів контролю дебіторської заборгованості сприяє мінімізації ризиків, підвищенню ліквідності та забезпеченню безперебійного фінансування діяльності підприємства. Автоматизація обліку, застосування факторингу та страхування дебіторської заборгованості є перспективними напрямами вдосконалення контролю дебіторських розрахунків.

Список використаних джерел

1. Крупельницька І. Г. Дослідження сучасних особливостей обліку та контролю розрахунків з покупцями. *Науковий погляд: економіка та управління,* № 2 (82). 2023. С. 116-120. URL: https://surl.li/awbvbw

2. Непочатова В. С. Внутрішній контроль розрахунків з покупцями та замовниками. *Молодий вчений.* 2016. № 3. С. 134-138. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2016_3_35

3. Норд Г. Л., Цегельник Н. І. Розвиток бухгалтерського обліку розрахунків із покупцями та замовниками: особливості ведення господарської

діяльності в інтернет-середовищі. *Ефективна економіка.* 2018. № 9. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2018_9_38.

4. Степаненко О. І., Дубовик М. Ф. Аналіз дебіторської заборгованості, її вплив на фінансовий стан та ділову активність підприємства. *Проблеми системного підходу в економіці :* зб. наук. пр. / М-во освіти і науки України, Нац. авіац. ун-т ; [редкол.: С. Ф. Смерічевський (голов. ред.) та ін.]. Одеса : Вид. дім «Гельветика», 2022. Вип. 2. С. 116–125.

5. Цегельник Н. І. Розрахунки сільськогосподарських підприємств з покупцями і населенням: оптимальні форми, облікові аспекти. *Облік і фінанси АПК.* 2012. №. 3. С. 76-80. URL: https://surl.li/mjgiie

6. Babich I., Sheludchenkova A., Borkovska V., Tsegelnik N., Grytsay O. Accounting and analysis of equipment overhaul costs. *Estudios de Economía Aplicada.* 2020. Vol 38, № 3 (1) URL: http://ojs.ual.es/ojs/index.php/eea/article/view/4047

Несвитний Р. М.,
здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти,
спеціальності 071 «Облік і оподаткування»,
освітньої програми «Облік, аудит та оподаткування»;
науковий керівник:
Пилипенко О. І.,
д.е.н., доцент,
професор кафедри обліку, аудиту та оподаткування;
Національна академія статистики, обліку та аудиту (м. Київ)

ОРГАНІЗАЦІЯ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ

В умовах переходу України до міжнародних стандартів бухгалтерський облік має орієнтуватися на: оперативне забезпечення інформацією всіх суб'єктів управління; підготовку інформативної звітності для інвесторів і кредиторів. Одним із найважливіших чинників, які впливають на результати діяльності підприємства, є ефективна система управління основними засобами. Від її правильного функціонування залежить процес обліку, використання й оновлення основних засобів.

Значний внесок у розвиток теоретичних засад і концептуальних методичних підходів до вирішення проблем, пов'язаних із методикою обліку основних засобів на підприємствах України, зробили провідні економісти. Серед них варто відзначити таких вітчизняних учених, як О. Г. Агрес, М.І. Бондар, Т.А. Бутинець, Л.С. Новіченко, Л.О. Матвійчук, М.М. Могилова, О.І. Пилипенко, О.Ю. Редько, В.С. Семйон, С.В. Шульга, В.О. Шевчук. Неналежна увага до управління основними засобами на підприємстві призвела

до таких проблем: несвоєчасне впровадження новітніх технологій; моральний і фізичний знос основних засобів; нестача ресурсів і відсутність мотивів для оновлення засобів. Ефективне управління процесом обліку основних засобів на підприємстві є важливим через: необхідність оперативної та достовірної інформації для власників, кредиторів та інвесторів (як вітчизняних, так і закордонних); вплив на загальні результати діяльності підприємства, зокрема на його конкурентоспроможність.

Для суб'єкта господарювання необхідно впровадити цілісну систему управління та обліку основних засобів, яка включатиме: планування потреб в основних засобах; контроль за станом, рухом і використанням основних засобах; оцінку ефективності використання основних засобів.

Відображення операцій в обліку відповідно до міжнародних стандартів. На основі запропонованої системи (рис. 1) можна чітко структурувати процеси управління й обліку основних засобів, забезпечивши їх ефективність та прозорість.

Рис. 1 Схема управлінського обліку основних засобів на підприємстві для потреб менеджменту

Механізм управління та обліку основних засобів повинен забезпечувати: максимальну ефективність використання основних засобів; мінімізацію витрат на їх утримання та обслуговування. Система управління базується на елементах, які впливають на взаємовідносини між об'єктами управління або інформацію як ключовий елемент управлінської діяльності. Завдяки отриманій інформації здійснюється керівний вплив на процеси, що відбуваються в

системі, для досягнення запланованих цілей.

Складовими системи управління та обліку основних засобів на підприємстві є:

- цільова складова, яка полягає у формуванні сукупності цілей, на реалізацію яких спрямована управлінська діяльність. Її метою є підвищення ефективності виконання функцій системи управління основними засобами;
- функціональна складова, яка включає планування, організацію, контроль, аналіз і координацію;
- методологічна складова – це методи управління, що забезпечують виконання функціональних завдань. Включає економічні, організаційні, соціальні та технічні методи;
- інструментальна складова включає інформаційні засоби для впливу на об'єкт управління. Це управлінські рішення, повноваження, матеріально-технічні та енергетичні ресурси, що використовуються для досягнення цілей управління.
- технологічна складова – це підготовка, прийняття та виконання управлінських рішень. Технологічна складова забезпечує організований і послідовний процес управління основними засобами на підприємстві [2, с. 151].

Ефективна система управління та обліку основних засобів на підприємстві є цілісним комплексом, який охоплює цілі, функції, методи, інструменти та технології. Вона дозволяє досягти оптимального використання основних засобів, зменшити витрати на їх обслуговування і забезпечити виконання стратегічних завдань підприємства.

Важливим питанням у випадку організації підсистеми управлінського обліку на ТОВ «ТТСЕРВІС» є обрання правильного підходу до класифікації інформації.

Фасетний метод є зручним і перспективним підходом до класифікації об'єктів. Відповідно до наукових досліджень Л. О. Матвійчука, суть цього методу полягає у наступному: фасета — це характеристика або ознака класифікації, яка представлена у вигляді списку значень; фасетна класифікація – система, яка складається з переліку незалежних фасетів, кожна з яких містить значення певної ознаки [1, с. 50].

Отже, класифікація об'єктів може бути реалізована шляхом комбінації значень із різних фасетів, що дозволяє створювати гнучкі та зручні системи класифікації.

Перевагами фасетного методу є: незалежність фасетів дозволяє змінювати або доповнювати окремі характеристики без впливу на інші; простота структурування інформації та її адаптації до різних потреб; можливість застосування у різних галузях для класифікації складних об'єктів або явищ.

Фасетно-ієрархічний синтез є підходом, який поєднує фасетну класифікацію та елементи ієрархічної структури. Його основні принципи: неповторюваність ознак (кожна характеристика об'єкта має бути унікальною в межах класифікації); вибір суттєвих ознак (використовуються тільки ті